

КОНКУРЕНТНОЗДАТНИЙ ПСИХОЛОГ – УСПІШНИЙ ПСИХОЛОГ

Останнім часом все актуальнішою стає проблема підготовки конкурентноздатного фахівця. Вчені вказують, що конкурентноздатний фахівець повинен володіти такими якостями як: самостійність, ініціативність, інтуїтивність, комунікабельність, схильність до лідерства, спостережливість, аналітичність, стресостійкість, креативність, професійна мобільність, здатність до ризику, відповідальність, цілеспрямованість, активність, гнучкість поведінки, прагнення до успіху, здатність до прогнозування подій, організованість (В.І. Бондар, В.І. Андреев, Ю.М. Швалб, О.В. Данчева, Л.М. Карамушка, А.В. Молдаванова, В.П. Хапілова, О.Л. Холодцева, М.М. Шехтер, Т.А. Слівина, М.О. Амінов) тощо. Саме ці якості дають можливість молодому спеціалістові з найменшими енергетичними витратами розпочати професійну діяльність, а також успішно побудувати професійну кар'єру в умовах високої конкуренції. Таким чином, конкурентноздатна особистість у багатьох дослідників асоціюється з якостями успішної, ефективної, продуктивної особистості як у її професійній, так і позапрофесійній діяльності.

Для того, щоб визначити, якими якостями повинен володіти сучасний успішний психолог, необхідно з'ясувати: хто ж взагалі така – професійно успішна людина? Успіх у Новому тлумачному словнику української мови визначається як позитивний наслідок роботи, справи, як значні досягнення, удача, фурор, триумф, перемога, виграш, визнання кимось чіх-небудь позитивних якостей, особливостей. Успішний – той, чия життєдіяльність супроводжується або завершується успіхом, який дає позитивні наслідки [2, С. 648-649]. Критерієм успіху або неуспіху людини при цьому виступає рівень домагань. Особистості, які володіють реалістичним рівнем домагань, вирізняються впевненістю в своїх силах, наполегливістю в досягненні мети, більшою продуктивністю, критичністю в оцінці досягнутого.

У сучасній американській педагогіці існує спеціальний термін “ефективні вчителі”, які характеризуються високою якістю роботи завдяки своїм позитивним особистісним якостям і професійній майстерності. До характеристик “ефективного вчителя” відносять зокрема: почуття впевненості в собі, емоційна стабільність, адекватне сприйняття різних педагогічних ситуацій, комунікативність, емоційно забарвлені взаємини з учнями, вміння вирішувати конфлікти, схильність до емпатії тощо [4].

Американський комітет з підготовки консультантів в галузі клінічної психології визначив перелік якостей ефективного консультанта: непересічні інтелектуальні здібності та розсудливість, оригінальність, розуміння власних особистісних особливостей, почуття гумору, чутливість, толерантність, вміння підтримувати гарні стосунки, продуктивність, здатність витримувати тиск, усвідомленість, відповідальність, готовність до співробітництва, чесність, самоконтроль, стійкість, широкий кругозір, глибока зацікавленість психологією, особливо її клінічними аспектами [5, с. 229].

Сучасні вітчизняні дослідники доводять, що успішний психолог:

заповзятливий (проявляється у його винахідливості, практичності, ініціативності, дотепності) і є яскравою рисою лідера (В.О. Татенко); характеризується високим рівнем сформованості у нього проектних умінь або силою впливу на поведінку інших людей (В.О. Олефір); здатний емоційно притягувати до себе людей, спостережливий; (Т.В. Дугкевич, О.В. Савицька); швидко та легко встановлює контакти з людьми (Н.Б. Завіниченко); постійно прагне професійного саморозвитку та самовдосконалення (О.О. Прокоф'єва), кар'єрного розвитку (І.П. Кончиц); має нестандартне мислення, стресостійкий (І.А. Мартинюк); швидко адаптується до нових умов (С.Д. Максименко, І.І. Бондаренко, Н.В. Чепелєва, К.Л. Мілютіна); впевнений в своїх можливостях (Т.В. Вашека, Ю.В. Кот); має гнучку поведінку (І.М. Цимбалюк, І.П. Кончиц).

Отже, можемо сподіватися, що широкий спектр позитивних і оптимістичних якостей допоможе сучасним психологам бути конкурентноспроможними та ефективними.

Список літератури

1. Баклицький І.О. Особистісні характеристики і успішність навчальної діяльності студентів психологів. // Вісник Львівського університету. Філософські науки. – 2004. – Вип. 6. – С. 230-237.

2. Новий тлумачний словник української мови у чотирьох томах / Укл. Василь Яременко, Оксана Сліпущко. – К.: Аконт, 1998. – Т.4. – 941 с.

4. Помиткіна Л.В. Психологічні особливості реалізації компетентнісного підходу в освіті/ Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка : зб. наук. пр. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, НАПН України / редкол.: Огнев'юк В.О., Хоружа Л.Л. [та ін.]. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2015. – № 23. – С.99-104.

5. Чувакова Т.Г. Особистість учителя в плюралістичному суспільстві США // Педагог професійної школи. Зб. наук. пр. – Вип. IV. – Київ: Науковий світ, 2003. – С. 189-193.

6. Шостром Э., Браммер Л. Терапевтическая психология: основы консультирования и психотерапии / пер. с англ. – М.: Эксмо / СПб.: Сова, 2002. – 624 с.

*Науковий керівник: Помиткіна Л.В.
д-р. псих. наук, професор*

